

Hovedaftale
af 20. juni 1991
mellem
Finansministeriet
og
Statsansattes Kartel
med StK-kommentarer

august 1993

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD	4
HOVEDAFTALE	6
Hovedaftalens område	6
§ 1. Samarbejde og organisationsfrihed	8
§ 2. Ledelsesretten	9
§ 3. Overenskomstindgåelse og -opsigelse	10
§ 4. Fredspligt	12
§ 5. Arbejdsstandsning	13
§ 7. Mægling og voldgift	17
§ 8. Aftalebrud	20
§ 9. Optagelse og udmeldelse	22
§ 10. Ikrafttrædelse og opsigelse	23
TIL NOTATER	25

STATSANSATTES KARTEL

FORORD

Den første hovedaftale på StK's overenskomstområde blev indgået i juni 1988.

I 1991 blev hovedaftalen fornyet. Årsagen var, at StK og finansministeren i forbindelse med overenskomstforhandlingerne havde aftalt et nyt overenskomstsysteem med en StK:fællesoverenskomst - indgået mellem StK og Finansministeriet - med tilhørende organisationsaftaler - indgået mellem medlemsorganisationerne og Finansministeriet.

Hovedaftalen blev på enkelte punkter ændret på baggrund af de erfaringer, der var gjort med den første hovedaftale.

Afskedigelsesprocedurereglerne blev flyttet fra hovedaftalen til fællesoverenskomsten, så alle regler, der vedrører afskedigelser, er samlet i samme aftale. Vi håber, at vi på den måde har skabt bedre sammenhæng i reglerne og en større grad af overskuelighed.

Vi udgav i 1991 en kommenteret udgave af hovedaftalen og Tillidsrepræsentantaftalen i én pjece.

Ved overenskomstforhandlingerne i 1993 ændrede vi tillidsrepræsentantaftalen (uden ændringer i hovedaftalen).

Vi har derfor fundet det rigtigst at udgive aftalerne i selvstændige pjecer.

I denne kommenterede udgave har vi dels samlet de bemærkninger, som vi har været enige med Finansministeriet om og dels vore egne bemærkninger. Vi har derudover ajourført vore kommentarer i forhold til de erfaringer, som er indhøstet med hovedaftalen siden den første kommenterede udgave fra 1991.

Vi vil gerne ønske tillidsrepræsentanter og andre, der skal anvende hovedaftalen, held og lykke i arbejdet. Hvis der opstår behov for hjælp, ved vi, at dygtige og hjælpsomme medarbejdere står parat til at hjælpe i forbundene og deres afdelinger.

August 1993

STATSANSATTES KARTEL

2. udgave, august 1993 (6371.1)

1991-hovedaftale med StK-kommentarer.

**HOVEDAFTALE
MELLEM FINANSMINISTERIET OG STAT-
SANSATTES KARTTEL,
Overenskomstsektionen (i det følgende
benævnt StK).**

Hovedaftalens område

Denne hovedaftale har bindende virkning for

de ministerier, styrelser og institutioner, der er omfattet af en kollektiv aftale, indgået af eller efter bemyndigelse fra Finansministeriet og StK eller en organisation, der er medlem af StK, og for

StK og organisationer, der er tilsluttet StK, og har indgået en aftale som nævnt, samt for medlemmer af disse organisationer, der er omfattet af en sådan aftale.

=====

BEMÆRKNING:

Hovedaftalen afløser hovedaftalen fra juni 1988, der hermed er bortfaldet.

Hovedaftalen er gældende, såfremt der af StK eller en af vore medlemsorganisationer er indgået (fælles)overenskomst.

Hovedaftalens "geografiske område" er alle ministerier, styrelser, institutioner og "statsvirksomheder". Desuden er

"tilskudsinstitutioner" omfattet, såfremt Finansministeriet er tillagt kompetencen til at indgå eller godkende løn- og ansættelsesvilkårene. Dette er sædvanligvis gældende, såfremt institutionen modtager 50% eller mere i drifttilskud.

Hovedaftalen gælder også i "delegationsområderne" - f.eks. P&T, DSB, Forsvaret og Skov- og Naturstyrelsen.

Hovedaftalen er gældende, uanset om man er omfattet af StK-fællesoverenskomsten eller ej.

Hovedaftalen har også virkning for de aftaler mv., som StK er part i.

=====

§ 1. Samarbejde og organisationsfrihed.

Finansministeriet og StK er enige om at fremme et godt samarbejde samt virke for rolige og stabile arbejdsforhold på tjenestestederne.

Stk. 2. Finansministeriet vil hverken direkte eller indirekte lægge hindringer i vejen for, at medarbejdere organiserer sig i en organisation tilsluttet StK.

=====

BEMÆRKNING:

Bestemmelsen er en bekræftelse af organisationernes ret til at udfolde bestræbelser for at organisere medarbejderne.

Såfremt en ledelse overtræder bestemmelsen, vil dette være en "organisationsfjendtlig handling". En sådan handling vil kunne indbringes for Arbejdsretten.

=====

§ 2. Ledelsesretten

Arbejdsgiverne udøver ledelsesretten i overensstemmelse med de i de kollektive aftaler indeholdte bestemmelser og i samarbejde med arbejdstagerne og deres tillidsrepræsentanter i henhold til de mellem Finansministeriet og StK eller StK's medlemsorganisationer til enhver tid gældende aftaler.

=====

BEMÆRKNING:

Begrebet "kollektive aftaler" er anvendt som fælles betegnelse for (fælles)overenskomster, organisationsaftaler og andre aftaler.

Formuleringen indebærer ikke noget indgreb i ledelsesretten, sådan som den er fastlagt bla. ved afgørelser fra Arbejdsretten og fra de faglige voldgiftsretter, men det understreges, at ledelsesretten skal udøves i overensstemmelse med de kollektive aftaler og med reglerne om samarbejdsudvalg.

Bestemmelsen kan dog medføre en indskrænkning i ledelsesretten som følge af retningslinier, der aftales i henhold til samarbejdsaftalen.

Der er den 6. november 1990 indgået en aftale mellem Finansministeriet og Centralorganisationerne om samarbejde og samarbejdsudvalg. Aftalen er den 29. november 1990 udsendt som Finansministeriets cirkulære APD nr. 132/1990

=====

§ 3. Overenskomstindgåelse og -opsigelse

Finansministeriet anerkender StK som forhandlingsberettiget organisation på det af nærværende hovedaftale omfattede område.

Stk. 2. Parterne er enige om, at bestemmelser om løn- og øvrige arbejdsvilkår bør fastsættes ved kollektiv aftale med StK eller StK's medlemsorganisationer.

Stk. 3. Forhandling om indgåelse af ny kollektiv aftale, efter at en sådan er opsagt, eller om indgåelse af kollektiv aftale på et nyt område, optages snarest og senest 1 måned efter, at begæring om forhandling er fremsat. Dog kan hovedaftaleparterne fastsætte en anden frist i forbindelse med de generelle forhandlinger om aftalefornyelser. Forhandling om indgåelse af ny aftale tilrettelægges således, at ny kollektiv aftale søges indgået forinden, den opsagte aftale udløber.

Stk. 4. Såfremt kollektiv aftale med StK (fællesoverenskomsten) opsiges, betragtes alle hertil knyttede aftaler (organisationsaftaler m.v.) ligeledes som opsagt.

Stk. 5. Såfremt kollektiv aftale med en medlemsorganisation (organisationsaftale) opsiges, betragtes tilknytningen til fællesoverenskomsten ligeledes som opsagt.

=====

BEMÆRKNING:

Stk. 1 Formuleringen indebærer ikke nogen indskrænkning i den eksisterende forhandlingsadgang for de enkelte medlemsorganisationer.

*Statsansattes Kartel forhandler jf. vor vedtægt alle **generelle** løn- og ansættelsesforhold.*

*Medlemsorganisationerne forhandler alle spørgsmål, der vedrører medlemsorganisationernes medlemmers **specielle** ansættelsesforhold.*

Medlemsorganisationerne forhandler selvstændigt specielle spørgsmål i egne organisationsaftaler/overenskomster, herunder anvendelsen af eventuelle puljemidler, der via CFU-forligene kanaliseres til de enkelte organisationer.

For så vidt angår spørgsmål, der forhandles i de enkelte ministerier og institutioner, henstiller Finansministeriet, at StK's medlemsorganisationer opnår samme forhandlingsadgang som tjenestemændenes organisationer på områder, der er fælles for de to grupper af ansatte.

Henstillingen betyder, at et ministerium, en styrelse eller anden arbejdsplads ikke kan afvise en forhandling med såvel overenskomstansatte som tjenestemænd, når der skal forhandles sager af fælles interesse.

***Stk. 2** kan ses som en erklæring om, at der ikke skal indgås individuelle aftaler om medarbejdergrupper **normale** løn- og ansættelsesvilkår. Bestemmelsen forhindrer selvfølgelig ikke, at der mellem StK eller medlemsorganisationerne og arbejdsgiverne kan indgås aftaler om individuel løn (f.eks. lokalløn).*

***I stk. 3** er der indført regler og tidsfrister for indgåelse eller fornyelse af kollektive aftaler.*

Dog kan StK i forbindelse med de generelle forhandlinger med

---

finansministeren aftale andre tidsfrister (f.eks. i en køreplan) for forhandlingernes forløb. Herunder kan der også aftales frister for medlemsorganisationernes forhandlinger om de specielle krav.

Stk. 5. *Hovedaftalen er ikke kun gældende for medarbejdergrupper, der er tilknyttet StK-fællesoverenskomsten.*

Det følger af StK-fællesoverenskomsten's opsigelsesbestemmelser, at de tilknyttede organisationsaftaler er opsagte, såfremt StK opsiger StK-fællesoverenskomsten.

*En medlemsorganisation, der opsiger en organisationsaftale, uden **StK-fællesoverenskomsten samtidig er opsagt**, opsiger samtidig tilknytningen til StK-fællesoverenskomsten for den eller de grupper, som var omfattet af organisationsaftalen.*

=====

§ 4. Fredspligt

Selv om en kollektiv aftale er opsagt og udløbet, er aftalens parter dog forpligtet til at overholde dens bestemmelser, indtil anden aftale er indgået, eller arbejdsstandsning er iværksat i overensstemmelse med reglerne i § 5.

=====

BEMÆRKNING:

=====

§ 5. Arbejdsstandsning

Parterne anerkender hinandens ret til at varsle og iværksætte arbejdsstandsning efter nedenstående regler. For StK's vedkommende tilkommer retten de enkelte medlemsorganisationer.

Stk. 2. Beslutning om at iværksætte arbejdsstandsning tilkendes gives den anden overenskomstpart og henholdsvis Finansministeriet/StK ved særligt og anbefalet brev, mindst 1 måned før den iværksættes.

Stk. 3. Den i stk. 2 nævnte skrivelse skal angive arbejdsstandsningens karakter og nærmere omfang.

Stk. 4. Arbejdsstandsning kan ikke omfatte

- a. medlemmer, hvis medvirken i Finansministeriet eller i ministerier og styrelser, der af Finansministeriet er bemyndiget til at indgå overenskomster, er nødvendig for forhandlingernes afslutning eller konfliktenes ophør, eller
- b. medlemmer, der er undtaget eller undtages ved aftale, eller
- c. militært ansat personel, og personel ansat ved Civilforsvarskorpset.

Stk. 5. Som arbejdsstandsning betragtes strejke, lockout, blokade og boykot.

Stk. 6. Ved arbejdsstandsningens ophør genoptager

arbejdstagerne uden unødigt ophold deres arbejde på de tjenestesteder, hvor de var ansat. Der må ikke fra nogens side finde fortrædelse sted i anledning af arbejdsstandsningen.

Stk. 7. Aftaleparterne er forpligtet til ikke at støtte, men med alle rimelige midler hindre overenskomststridige arbejdsstandsninger og, såfremt overenskomststridige arbejdsstandsninger finder sted, at søge disse bragt til ophør.

=====

BEMÆRKNING:

Stk. 1. Varsel om konflikt skal afgives af den enkelte medlemsorganisation.

Stk. 2 Varslet skal afgives som et anbefalet brev.

Vi anmoder om, at der altid sendes en kopi af konfliktvarslet til StK.

*Konflikt skal varsles overfor den modstående overenskomstpart (arbejdsgiver). Såfremt den modstående overenskomstpart **ikke** er Finansministeriet (f.eks. delegationsområderne), **skal** der samtidig med varslet sendes en kopi til Finansministeriet, også ved særlig og anbefalet skrivelse.*

*Konflikt kan varsles til en hvilken som helst dato. **Varslet skal altid udgøre mindst 1 måned.***

Stk. 4. Bestemmelsen skal sikre, at der er de nødvendige medarbejdere, for at overenskomstforhandlinger kan gennemføres, eller forhandlingerne om afslutning af en konflikt kan finde sted.

*Der er kun tale om ansatte, der er **nødvendige** i Finansministeriet eller hos anden overenskomstmodpart.*

Der er åbnet mulighed for, at parterne i en overenskomst kan aftale, at bestemte grupper i overenskomsten, eller alle ansatte under overenskomsten, kan undtages for retten til konflikt. En sådan aftale vil også indebære, at arbejdsgiverparten ikke kan etablere lock-out eller boykot.

***Ad. pkt. C:** Bestemmelsen vedrører kun **militært ansat personale** i Forsvaret eller Civilforsvaret. Bestemmelsen vedrører f.eks. ikke civilarbejdere.*

***Stk. 6** Det aftales sædvanligvis mellem overenskomtparterne, hvorledes en konflikt skal afvikles/afsluttes, og dermed hvornår arbejdet kan/skal genoptages.*

Alle har ifølge bestemmelsen ret til at vende tilbage til det job, man var ansat i før konflikten.

Dog følger det af den fagretslige praksis, at arbejdsgiveren, hvor driftsmæssige hensyn gør sig gældende, kan bestemme, at de ansatte ikke skal genoptage arbejdet på samme tidspunkt/dag.

=====

§ 6.

Når der er indgået en kollektiv aftale, kan der inden for det område, som aftalen omfatter, og så længe den er gældende, ikke etableres arbejdsstandsning med mindre, der er hjemmel herfor i "Norm for regler for behandling af faglig strid" eller kollektiv aftale.

Stk. 2. Varsling af sympatistrejke eller sympatilockout finder sted i henhold til reglerne i § 5.

=====

BEMÆRKNING:

Sympatikonflikter skal varsles efter samme regler som hovedkonflikter. Der skal således gives 1 måneds varsel til en hvilken som helst dato. Se desuden bemærkningerne til § 5, stk. 1 og 2. Der skal anvendes samme regler og procedure.

=====

§ 7. Mægling og voldgift

Enhver uenighed om forståelsen af en kollektiv aftale, indgået med StK eller StK's medlemsorganisationer, kan af hver af aftaleparterne søges bilagt ved mægling, eventuelt ved voldgift, efter nedenstående regler:

Stk. 2. Såfremt en af aftaleparterne forlanger det, skal striden søges bilagt ved et mæglingssmøde, der afholdes inden for en frist af 2 uger. Fristen kan ved aftale forlænges.

Såfremt uenigheden vedrører forståelsen af fællesoverenskomsten mellem Finansministeriet og Statsansattes Kartel, skal StK forud tilkendegive, hvem der møder i sagen:

- Statsansattes Kartel alene
- Statsansattes Kartel sammen med den/de berørte medlemsorganisationer
- den/de berørte medlemsorganisationer alene

Finansministeriet er i principielle sager berettiget til at gøre indsigelse, såfremt Statsansattes Kartel agter at lade sig repræsentere ved den/de berørte medlemsorganisationer alene.

Mæglingssmøde om forståelsen af kollektive aftaler mellem Finansministeriet og StK's medlemsorganisationer sker med deltagelse af Finansministeriet og den/de faglige organisation(er), der er part(er) i aftalen.

Stk. 3. Opnås der ikke ved denne mægling en løsning af striden, kan sagen af hver af aftaleparterne henvises til endelig afgørelse ved en voldgiftsret, der består af 4 medlemmer, hvoraf

hver aftalepart vælger 2 samt en opmand, der udpeges af voldgiftsrettens medlemmer.

Stk. 4. Såfremt der ikke opnås enighed om udpegning af opmanden, anmodes Arbejdsrettens formand om at udpege denne.

=====

BEMÆRKNING:

§ 7 vedrører alle overenskomster, organisationsaftaler og andre aftaler med StK eller StK's medlemsorganisationer.

Det er overenskomst-/aftaleparterne, der i givet fald skal anmode om og deltage i mæglingsmøde og faglig voldgift.

Stk. 2. *Der er indført frist for afholdelse af mæglingsmøder. Kun såfremt der indgås aftale herom, kan fristen forlænges.*

2. afsn. *Bestemmelsen giver desuden medlemsorganisationerne mulighed for, **efter aftale med StK**, at møde i mæglingsmøder om StK-aftaler.*

3. afsn. *Ved "principielle sager" forstås sager med større rækkevidde, f.eks. sager der vedrører store dele af eller hele StK-overenskomstområdet eller sager, der også berører andre centralorganisationer. I sådanne sager må det forventes, at StK vil være tilbageholdende med at lade medlemsorganisationer alene give møde på vegne af StK.*

4. afsn. *Bestemmelsen vedrører f.eks. eksempel mæglingsmøde om forståelsen af organisationsaftaler og overenskomster indgået af medlemsorganisationerne.*

Stk. 3. Når der er tale om sager vedrørende fortolkning af organisationernes egne overenskomster, organisationsaftaler eller andre aftaler indgået af medlemsorganisationerne, rejser den/de organisation(er), der har indgået aftalen, selv voldgiftssagen og udpeger selv sine 2 repræsentanter i voldgiftsretten.

Såfremt voldgiften vedrører en aftale indgået af StK, skal sagen rejses af StK. StK udpeger selv sine 2 voldgiftsrepræsentanter, hvoraf den ene sædvanligvis udpeges blandt den/de berørte medlemsorganisation(er).

=====

§ 8. Aftalebrud

I tilfælde af påstået brud på en kollektiv aftale, indgået med StK's medlemsorganisation, skal der, inden klage indbringes for Arbejdsretten, afholdes fællesmøde under hovedorganisationernes medvirken.

Er det påståede aftalebrud en arbejdsstandsning, jf. § 6, og denne ikke forinden er ophørt, skal fællesmødet afholdes omgående og senest dagen efter arbejdsstandsningens iværksættelse. På fællesmødet skal de til grund for arbejdsstandsningen liggende omstændigheder klarlægges, og - hvor arbejdsstandsningen kan være opstået på grund af misforståelser - forsøges løst.

Stk. 2. I tilfælde af påstået brud på en kollektiv aftale, indgået med StK, skal der, inden klage indbringes for Arbejdsretten, afholdes møde under aftaleparternes medvirken.

Stk. 3. I sager om fortolkning af eller påstand om brud på denne hovedaftale skal møde afholdes under hovedaftaleparternes medvirken.

=====

BEMÆRKNING:

Når det påstås, at der er sket brud på en kollektiv aftale, skal der afholdes fællesmøde, inden der rejses en sag ved Arbejdsretten.

Når medlemsorganisationen er medlem af en hovedorganisation, er det denne hovedorganisation, der retter henvendelse til Finansministeriet om fællesmøde. Finansministeriet er hovedorganisation på arbejdsgiverside i

staten. På arbejdstager (StK) side er LO, FTF og FR hovedorganisationer.

Organisationer, der ikke er medlem af en hovedorganisation, anmoder selv om afholdelse af og deltager alene i fællesmøde.

Er aftalebruddet en overenskomststridig strejke eller lockout, skal fællesmødet afholdes senest dagen efter, strejken eller lockouten er startet.

*Der er indført en **forpligtelse** til at forsøge at løse de problemer, der er årsag til strejken eller lockouten.*

Stk. 2. *Alle sager om brud på aftaler indgået af StK og brud på denne hovedaftale rejses af StK.*

Det gælder for eksempel StK-fællesoverenskomsten og andre generelle aftaler, hvor StK er underskriftspart.

Såfremt en medlemsorganisation kommer ud for at være uenig med en arbejdsgiver om, hvad der står i hovedaftalen, eller hvis organisationen mener, der er begået brud på hovedaftalen, skal sagen omgående indberettes til StK.

Man skal i den forbindelse være opmærksom på bestemmelserne i StK-fællesoverenskomsten (§ 25) om lokale forhandlinger. Også i de tilfælde, hvor der formodes at være brud på hovedaftalen, anbefaler vi, såfremt sagen starter lokalt, at der afholdes møde og udarbejdes mødereferat, jf. fællesoverenskomstens § 25.

=====

§ 9. Optagelse og udmeldelse

Organisationer, der tilslutter sig StK, samt disses medlemmer bliver umiddelbart ved optagelsen i StK omfattet af denne hovedaftale.

Stk. 2. Organisationer, der er tilsluttet StK, kan ikke ved at melde sig ud af centralorganisationen løse sig fra de forpligtelser, de ved nærværende hovedaftale er gået ind på. For at opnå frigørende virkning skal nedennævnte betingelser være opfyldt:

1. Organisationen skal have opsagt hovedaftalen i overensstemmelse med § 10, stk. 1,
2. ny kollektiv aftale skal være indgået og trådt i kraft.

=====

BEMÆRKNING:

Alle medlemsorganisationer, der er tilsluttet StK, er omfattet af denne hovedaftale.

Såfremt en medlemsorganisation ønsker at udmelde sig af StK, kan dette naturligvis ske efter StK's vedtægtsbestemmelser.

Organisationen vil også kunne frigøre sig fra hovedaftalen. Proceduren herfor skal følge bestemmelserne i § 9, stk. 2.

=====

§ 10. Ikrafttrædelse og opsigelse

Denne hovedaftale træder i kraft straks og er gældende, indtil den opsiges med mindst 6 måneders varsel til en 1. oktober.

Stk. 2. For så vidt angår forhold, der reguleres i denne hovedaftale, bortfalder enhver bestemmelse herom i de af hovedaftalen omfattede kollektive aftaler (overenskomster, protokollater og cirkulærer, m.v.).

Stk. 3. Parterne er enige om, at hovedaftalen kan genforhandles uden opsigelse, såfremt der på det øvrige arbejdsmarked måtte ske ændringer, som har relation til indholdet af denne aftale.

Stk. 4. Umiddelbart efter opsigelsen optages forhandlinger om en ny hovedaftale.

Stk. 5. Er forhandlinger om en fornyelse af hovedaftalen efter stedfunden opsigelse ikke afsluttet til den pågældende 1. oktober, gælder hovedaftalen, uanset at opsigelsestidspunktet overskrides, indtil de ikraftværende kollektive aftaler afløses af nye, og hovedaftalen bortfalder da ved de nye kollektive aftalers ikrafttræden.

København, den 20. juni 1991

STATSANSATTES KARTEL,

P.M.V.

E.B.

Ove Hygum

Finansministeriet

Niels Paludan

=====

BEMÆRKNING: (næste side !)

Opsigelse af hovedaftalen skal ske inden udgangen af marts måned i det år, hvor man ønsker at opsige hovedaftalen.

Såfremt der på det øvrige arbejdsmarked sker ændring i hovedaftalerne, kan der optages forhandlinger mellem Finansministeriet og StK, uden at hovedaftalen behøver at blive opsagt.

Hvis det besluttes at opsige hovedaftalen efter stk. 1, optages der forhandling om de ændringer, der ønskes i hovedaftalen.

Hvis forhandlingerne om fornyelse af hovedaftalen ikke kan gøres færdige til den 1. oktober, hvor opsigelsen er afgivet til, gælder hovedaftalen, indtil overenskomsterne afløses af nye overenskomster. Dette gælder også, hvor aftaleforhandlingerne ikke har kunnet gøres færdige, inden de tidligere overenskomster udløber.

Tilsvarende procedure gælder også for organisationer, der melder sig ud af StK.

=====

TIL NOTATER

1991-hovedaftale med StK-kommentarer.

TIL NOTATER